

1851

SŠK-SKU

ŽLAHTNE KARIZME ZA NOVE ČASE

Misijonska družba sv. Vincencija Pavelskega

ŽLAHTNE KARIZME ZA NOVE ČASE

Ob štiristoletnici lazaristov

SŠK-SKU
1859
Celjska Mohorjeva družba
Prva slovenska založba

Misijonska družba sv. Vincencija Pavelskega
ŽLAHTNE KARIZME ZA NOVE ČASE
Ob štiristoletnici lazaristov

Šmarnice za odrasle

© Celjska Mohorjeva družba, 2025
Vse pravice pridržane.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

27-5-312.47

ŽLAHTNE karizme za nove čase : ob štiristoletnici lazaristov : [šmarnice za odrasle] / Misijonska družba sv. Vincencija Pavelskega ; [uvodna misel Tomaž Mavrič ; slikovno gradivo Čudodelna svetinja Marije Brezmadežne]. - Celje : Celjska Mohorjeva družba : Društvo Mohorjeva družba, 2025

ISBN 978-961-278-756-1
COBISS.SI-ID 229144579

VSEBINA

Uvodna beseda (Tomaž Mavrič CM) 7

1 Čas nam prinaša nove naloge 9
2 »Zgôdi se« 12
3 Božje darilo 15
4 Živeti Kristusa, da bomo Kristusa mogli prinašati drugim 18
5 Navdih Svete Trojice 21
6 Učlovéčena ljubezen 24
7 Zapuščati Boga zaradi Boga 27
8 Preprôstost 29
9 Ponižnost 32
10 Krotkost 35
11 Zatajevanje 38
12 Gorečnost 41
13 Spontanost velikih stvari 44
14 Moli in delaj 47
15 Ubogi so naši gospodarji 49
16 Skupaj zmoremo več 52
17 Vincencijeve konference 55
18 Usmiljenke 58
19 Organizirana zdravstvena dejavnost 61
20 Poslani ste 64
21 Po duhovnikih vera gor, po duhovnikih vera dol 67
22 Krščanstvo ne pozna meja 70

23 Iznajdljivost v apostolatu 73
24 Misijonski tisk 76
25 Težki časi 79
26 Na mladih svet stoji 82
27 Marijanska razsežnost 85
28 Povsem slovenska skupnost 88
29 Združeni okrog Brezmadežne 91
30 Živa in premišljena dejavnost 94
31 O upanje Izraelovo 97

Litanije Matere Božje 101

Letošnje šmarnice so posvečene duhovnosti in karizmi svetega Vincencija Pavelskega, in sicer ob štiristoletnici ustanovitve Misijonske družbe.

Vincencij Pavelski je vztrajno in brezpogojno ponavljal, da ni on ustanovitelj Družbe, ampak je za to zaslužen Božji navdih. Njegovo globoko prepričanje se od vsega začetka ni spremenilo: začetnik Družbe je sam Bog.

Za to izjavo Vincencij ne bi bil sposoben tako prepričljivo stati in jo razširjati, če ne bi prej šel skozi lastno spreobrnjenje. Vincencijevo življenje lahko tako razdelimo na dva dela: Vincencij I in Vincencij II.

Večina ljudi, ki je kdaj slišala o njem, ga verjetno pozna po njegovih izrednih delih krščanske ljubezni; pomagal je stotisočem ljudem na robu družbe, bil je človek izrednih organizacijskih sposobnosti, ustanovil je Misijonsko družbo Vincencija Pavelskega, prostovoljsko združenje Gospe krščanske ljubezni, skupaj z Ludoviko de Marillac [mariják] Družbo hčera krščanske ljubezni, postal za celotno Cerkev zavetnik vse krščanske dobrodelnosti in še bi lahko naštevali. Vse to je bil Vincencij II.

Vincencija II pa ne bi bilo, če prej ne bi bil Vincencij I.

Vincencij se ni rodil svetnik. Svetnik ni bil v svojih otroških in mladostnih letih, svetnik ni bil niti v svojih začetnih duhovniških letih. Bil je intelektualno nadarjen človek osebnih ambicij, ki je zaključil magisterij cerkvenega prava in si je želel priti do finančno dobro stoječe župnije. Ko bi se izkazal pri pridobivanju tudi drugih možnih dohodkov, bi njegovo življenje teklo brez večjih naporov.

Zagotavljalo bi mu veliko osebnega udobja in tudi svojim domačim bi brez težav pomagal.

Letu 1617, ko je bil Vincencij star 36 let, pa ga je Jezus ponovno obiskal, in to tako močno, da se je Vincencijevo srce začelo spreminjati. Ne samo navzven, tudi navznoter.

V Follevillu [folevíju], vasi, ki je bila od Pariza oddaljena malo več kot sto kilometrov, je odkril duhovno izredno zapuščene ljudi, v vasi Châtillon-les-Dombes [šátijon le domb] pa fizično in materialno zapuščene.

Vincencijev organizacijski instinkt je v trenutku oživel in tako je s skupino duhovnikov začel ljudske misijone za duhovno obnovo. Takrat je ustanovil tudi tako imenovane Gospe krščanske ljubezni, skupino prostovoljk, ki so ljudem začele pomagati v fizičnih in materialnih potrebah.

A ta velika zunanja sprememba, ki je bila navzven zelo hitro opazna in zaradi katere so ga ljudje vedno bolj cenili ter občudovali, ni bila glavna.

Najpomembnejše se je začelo dogajati v njegovem srcu, skrito pred očmi javnosti. Vzporedno z zunanjimi deli se je začela Vincencijeva spreobrnitev. Ta je prerasla v romanje – v vseživljenjsko romanje srca. Brez Vincencija I vsekakor ne bi bilo Vincencija II.

Naj nas Vincencijeva priprošnja navdihuje, spodbuja in nam pomaga tudi na našem življenjskem romanju.

Sv. Vincencij Pavelski, prosi za nas!

Tomaž Mavrič CM,
generalni superior

1

ČAS NAM PRINAŠA NOVE NALOGE

Mesec maj s svojim imenom in dogajanjem kar kliče po novih začetkih in po nečem svežem. Oznanja veselje, polnost pomladi in življenja, simbolizira življenjski zagon in zanos. Šmarnično branje nam v harmoniji z razpoloženjem tega posebnega meseca vsako leto pomaga, da odkrivamo nove razsežnosti svoje vere in življenja.

Tako otroci kot odrasli smo v mnogih letih šmarnične pobožnosti brali in poslušali že o marsičem. Letos bomo skozi mesec maj poromali ob jubileju Misijonske družbe sv. Vincencija Pavelskega – ob jubileju lazaristov. 400 let mineva od njihove ustanovitve, več kot 170 let pa Družba živi in deluje tudi na slovenskih tleh. To ne bo zgodovinski oris štirih stoletij, niti dokumentarni zapis o dogodkih in ljudeh. Skozi šmarnično branje bi z vami radi delili globoko sporočilo poslanstva Družbe in moč Vincencijeve karizme, ki nas danes nič manj ne nagovarjata, njuna popotnica za jutri pa ni nič manj dragocena kot nekdaj.

Ob soočenju s težavami smo navajeni najprej analizirati stanje, potem iskati ustrezne rešitve. To je v poslu preverjen in učinkovit pristop, a ima tudi svoje pasti. Lahko se namreč zgodi, da zaradi akutnih težav izpred oči izgubimo celostno vizijo. V gospodarstvu je to še razumljivo, v kriznih časih morda celo nujno, v Cerkvi in družbi

nasploh pa morda malo manj. Še posebej je nerodno, če nas analize in statistika tako potisnejo ob zid, da pridemo do spoznanja, da so trenutne težave praktično nerešljive.

Vzemimo na primer skrb za duhovne poklice. Precej enostaven statistični izračun nam pokaže, da glede na starostno strukturo in število duhovnikov čez nekaj let v večini župnij neke krajevne Cerkve ne bo več mogoče zagotoviti dušnega pastirja. Gre za povsem jasen podatek na podlagi dejstev, ki sam po sebi ne ponuja nobene rešitve. Lahko nas navda s skrbjo, kar je dobro, če se predramimo, lahko pa tudi slabo, če zaradi tega postanemo malodušni, če nam to jemlje zagon ter voljo do dela. To namreč ogrozi zanos, veselje, optimizem in vero, iz česar pravzaprav rastejo novi duhovni poklici. S pomanjkanjem duhovnih poklicev se sooča celotna Evropa in Slovenija ni nobena izjema, tako po škofijah kakor redovnih skupnostih.

Jubileji in obletnice – naj bodo osebni ali taki častitljivi, kot ga obeležujemo lazaristi – imajo vedno dvojno razsežnost. So mejnik, od koder se s hvaležnostjo, veseljem in zdravo kritiko oziramo v preteklost ter s spodbudo zaveze pogledujemo na pot pred seboj.

Lazaristi smo za geslo jubilejnega leta izbrali misel, ki izhaja iz načina delovanja našega ustanovitelja svetega Vincencija Pavelskega: *Čas nam prinaša nove naloge.*

To vodilo nas s hvaležnostjo za prehojeno pot naših prednikov postavlja v nam dani trenutek. V tukaj in zdaj, s čimer se moramo odkrito soočiti. Ne zato, da bi nizali kritike, jadikovali in obupavali ali se prepuščali malodušju. Vse, s čimer nas sooča trenutni čas, nam mora biti v spodbudo za delo in zavzetost v prihodnosti. Z vsem, kar

nosi s seboj, nas trenutni čas postavlja pred nove izzive, pred nove naloge.

Tako je živel in delal sveti Vincencij. Ob težavah, ki jih je zaznal v družbi, ni teoretiziral, analiziral in kritiziral, ampak iskal rešitve. Vedno je ravnal kot Marija v Kani Galilejski. Ko je ta v svoji materinski pozornosti do okolja opazila, da nimajo vina, tega ni izrabila za kritiko ali vsaj mimobežno temo pogovora. Poiskala je rešitev, v katero je zaupala in verjela. Vina nimajo, nekaj je treba storiti. Podobno je ravnal tudi sveti Jožef. Ne da bi za njim ostala zapisana ena sama beseda, je vedno in povsod poskrbel za vse potrebno v družini. Naša ponižna želja je, da bi nas ti drobci letošnjega šmarničnega branja skozi ves mesec maj vabili k takemu odnosu do življenja.

◆ ◆ ◆

Sveti Vincencij, ki te je Gospod poklical od ovac za pastirja svoji čredi, prosi za nas!

2

»ZGÔDI SE«

Morda so nam življenjepisi različnih ljudi odveč. To so njihove življenjske zgodbe, ki so neponovljive, kot smo neponovljivi ljudje, bomo morda rekli. Zakaj bi se morali ukvarjati z njimi? Naše zgodbe so drugačne, naše okoliščine prav tako. Zakaj bi torej koga posebej izpostavljali?

Pa vendar ljudje rastemo in se oblikujemo tudi na podlagi zgledov. Nekatere najodličnejše zglede je Cerkev razglasila za svete. Ti nam lahko še posebej osvetljujejo korak in kažejo pravo pot za življenje. Večina teh velikih ljudi za časa svojega življenja ni niti pomislila na to, da bo njihovo življenje kdaj tako popisano. Še več je takih, katerih zgodbe so pozabljene, pa vendar smo jih nekoč poznali in ob njih rastli.

Sveti Vincencij Pavelski je bil eden velikih. Ne da bi si za to posebej prizadeval, je zaznamoval življenja svojih sopotnikov, ob njegovem zgledu rastejo rodovi še 400 let po tem, ko je ustanovil Misijonsko družbo, lazariste.

Rodil se je leta 1581 v francoski pokrajini Landes [land], znotraj širšega območja Gaskonije. Ta del Francije je takrat veljal za najbolj zapostavljenega. Tudi njegova družina je spadala v najrevnejši in najpreprostejši sloj kmečkih ljudi. Vajeni so bili trdega dela, različnih preizkušenj in pomanjkanja. Vincencij je kot otrok vse to doživljal v

krogu družine, vendar ga to ni zaznamovalo s travmami ali kompleksi, temveč je bilo to zanj del življenja. Iz vsega se je učil in vse izkušnje cenil. Neprijetnosti so ga kalile za pot, ki ga je vodila skozi življenje.

Vincencij, ki je bil majhne postave – s čimer se prav tako ni obremenjeval –, se je znal z vsem soočati in se hkrati nad vse dvigniti. Včasih tudi dobesedno. Kot svinjski pastir je po močvirnatih in s hrastom zaraščenih ravnicah za svojo čredo svinj hodil na visokih hoduljah.

Tako je hitro opazil obilnejšo pašo za svoje živali, hkrati pa se mu je med lovljenjem ravnotežja odpiral pogled v daljavo, širilo se mu je obzorje in budile so se sanje. Tam daleč proti Atlantiku so bile same neznane stvari, ki so vznemirjale njegovega iskrivega duha, spodbujale iznajdljivost in krepile vero.

Tudi mnogo pozneje se je s posebno naklonjenostjo spominjal svojega otroštva in s svinjsko pašo zaznamovanega pokolenja. Nanj je postavil svoje temelje pokončne človečnosti in trdne duhovnosti. Vedno je ostal prizemljen. Nad zemljo se je dvignil samo toliko, kolikor so mu to omogočale hodulje in njegov občutek za ravnotežje. Nikoli čez.

Če ga je ravnotežje vseeno kdaj izdalo, je spretno pristal na nogah ter začel znova. Ničesar se ni loteval v zraku, vsega na tleh. Če je bilo treba, tudi v blatu. Tam je odkrival temelje, ki se jih sicer ni zavedal, čas pa jih je trajno utrdil.

Vincencij bi se lahko jezil na krivično usodo svojega porekla, a se je prepustil naročju domačega okolja, družine, širše okolice in narave. Brez občutka prikrajšanosti je vse sprejel kot dar. S takim občutkom obdarovanosti se je podajal v svet in se spoprijel z vsem, kar mu je življenje

prineslo. Bil je neutruden, saj se je napajal iz Vira, ki tudi v današnjem zapletenem in nerazumljivem svetu ostaja edini trden, verodostojen in večen.

Zato je dobro poslušati življenjske zgodbe. Ko beremo Vincencijevo, v njegovi drži prepoznavamo Marijino. Z njo je bil vedno v navezi. Kot preprosto, skromno in še rosno mlado dekle je tudi Marija zaznala Božji nagovor, angelovo oznanilo. Začudila se je, povprašala, kako in kaj, potem pa, ne da bi zares razumela, izrekla svoj »zgôdi se«. Pozneje ga je ponovila še mnogokrat, vsakič s še večjo vdanostjo, vse tja do sinove kalvarije in čez. S svojim »zgôdi se« je bila navdih Vincenciju in je navdih slehernemu izmed nas.

◆ ◆ ◆

Sveti Vincencij, od zgodnje mladosti moder, prosi za nas!

3

BOŽJE DARILO

Besedo karizma danes redko uporabljamo in jo zato morda tudi slabo razumemo. Da gre za izžarevanje pozitivnih lastnosti, za Božje darilo, milost in podarjeno dobroto, ki jo delimo z drugimi, pravi etimološki slovar. Nenavadno za današnje čase, ko velikokrat slišimo, da zastonj kosilo ne obstaja, da si je treba vse izboriti. Posledično so veliko bolj v ospredju zasluge kot hvaležnost.

Lepo je videti vrhunskega organista, ki se po dobro odigranem koncertu s ponosom prikloni navdušenemu občinstvu. Še lepše ga je videti, če pred tem – kadar igra v cerkvi – spoštljivo skloni glavo pred Najsvetejšim v tabernaklju in nato poklon nameni še orglam. Vse stvari v našem življenju so vendarle dar, še posebej tiste velike. Tudi današnja godovnika, apostola sveti Filip in sveti Jakob, sta bila obdarovana z Jezusovim povabilom in poklicana med njegove učence. Največjih dotikov se običajno niti ne zavedamo, preprosto se kar zgodijo. Ta razsežnost daje sleherni stvari tisto pravo veličino. Umetnik nastaja, ne da bi se tega zavedal. O tem ne pripoveduje in tega ne načrtuje. Preprosto je in nekega dne to zazna tudi svet okrog njega.

Tak je bil sveti Vincencij. V svojem življenju ni ničesar načrtoval. Vse se mu je preprosto zgodilo, nastalo je in